

Pregled glazbenog života u drugoj polovici godišta 1974/75

lina, Senja, Lovrana, Novalje, Paga i Umaga. Osnovna svrha ove smotre bila bi ponajprije istraživanje lokalne popijevke i njezino iznošenje u prikladnom i osobujnom obliku zbornog izraza, a zatim osvježavanje novom popijevkom koja mora također zadovoljavati umjetničkim mjerilima. Upravo u tom pogledu bilo je na smotri izvjesnih nesporednima koji bi se morali tako raščistiti da na budućim smotrama svi sudionici budu svjesni svrhe smotre i prema tome udese sva svoja nastojanja. Naime, radi se o slijedećem: Ako ova smotra predstavlja istraživanje lokalne popijevke, osvježavanje starih hrvatskih narodnih i umjetničkih popijevaka koje su toliko ušle u narod da se mnogima više ne zna ni stvaralac i kružno stvaranje novih u tom duhu, onda tu treba čuvati dosljednost. To praktički znači, da se ne bi smjelo događati da pojedina »klapa« istupa gotovo isključivo s popijevkama izvan svog područja, a glazbena slika njihova mjesta ili kraja ostaje nepoznanica, jer dotični uzimaju u svoj repertoar djela iz njima udaljene sredine što doduše ne znači da to ne bi trebali činiti u sklopu cjelokupnog repertoara, ali na smotri, gdje se predstavljaju s dvije-tri popijevke lokalna boja mora biti prvenstveno izražena. Neobično je na primjer, da iz istarskih mjesta nije bilo nijedne izrazito istarske popijevke iako ih ima u stvaralaštvu Ivana Matetića Ronjgova i Matka Brajše Rašana, a također i iz narodnog stvaralaštva koje bi pojedinim klapama dale izrazito obilježje njihove sredine. U tome je posebno vrijedan repertoarni pristup klape »Josip Kašman« iz Malog Lošinja, koja je nastupila s dvije vrijedne popijevke Matka Brajše Rašana i time ispunila jedno od načela i svrhe smotre, da obnovi skladbama iz umjetničke baštine koje su kvalitetne stručne harmonizacije narodne popijevke. Isto je tako pohvalno da je klapa »Čepriji« iz Novalje iznijela svoju starinsku popijevku »Divojka je robu prala« koja je zapravo jedna varijanta iz pjesničkog djela starog renesansnog »začinjavca« Đore Držića sadržana u nizu njegovih »pjesama na narodnu«. Gošće večeri »Senjkinje« nastupile su s tzv. »varoškim« ili »gradskim« popijevkama koje su kao neke naše stare romance i šansone, čime su htjele pokazati da se također obrću za baštinom narodne i ponarodne glazbe. Uz to je značajna i tamburaška pratnja koja ih približuje izvornoj pratnji, iako bi se tu moglo staviti pitanje da li je potrebno sam instrumentalni tamburaški sastav davati s preinačenim tamburama ili se kao vjerodostojnije, treba držati nekadašnjeg tamburaškog sastava. Ove primjedbe žele usmjeriti buduću djelatnost klapa u stilskom smislu, da bi se u potpunosti oblikovao izraz ove zanimljive i značajne smotre. Uz taj izraz vezana je i izvedba koja također mora predstavljati tehničku doradnost, što je u većini bilo, ali se ujedno čuvati od oponašanja i unošenja nekih izvodilačkih elemenata koji uvijek ne pristaju, kao na primjer zadržavanje mumljajućeg tona gdje nema umjetničkog opravdanja, ili slabo fraziranje, odnosno prekidanje riječi. To sve skupa znači, da se mora paziti na stilske značajke pojedine popijevke i u interpretaciji se podrediti tim zakonitostima, i ističući logičnost izbjegavati izvještačenost. U samom odabiranju kod sastavljanja rasporeda trebalo bi se voditi klasičnim načelom o tempima, što znači, ako su dvije popijevke, prva mora biti polaganija, a druga brža, a ako su tri, prva je u tempu umjerena, druga je polagana a treća je brza. Time se tijekom izvedbe održava unutarjni ritam izvedbe koji ne djeluje jednolično i ne zamara, a to već samo po sebi znači jednu komponentu više u općem uspjehu priredbe. Što se tiče stvaranja novih djela mora se posvetiti pozornost da ona bilo u harmoniji ili u izrazu budu lišena diletantizma i da se neke skladbe ne nametnu poput nekih pseudonardnih popijevaka pa time smotra izgubi svoju pravu svrhu. Sjetimo se samo starih popijevaka iz izrazito ove sredine (»Lipe su Bakarke«, »Ča to tapa, ki to gre«, »Široka kuntrado« i dr.) koje su mogle biti također predstavljene, što bi ovoj smotri još više dalo obilježje posebnosti i još je više podiglo u smislu glavnih zahtjeva.

Vladimir Fajdetic

17. veljače. U dvorani »Neboder« održan je simfonijski koncert orkestra Narodnog kazališta »Ivan Zajc«, kojim je dirigirao Igor Gjadrov iz Zagreba, a kao solist nastupio je Senko Stojan (rog), član riječkog orkestra. Krepkim zvukom predigre operi »Majstori pjevači« R. Wagnera, relativno mali riječki orkestar pokazao je da je sposoban za značajne orkestralne pothvate s obzirom na poletnost i dorečenost izvedbe. »Koncert za rog i orkestar« op. 11. R. Straussa bio je u prvom redu primjer požrtvovnosti domaćeg orkestralnog umjetnika da se i solistički predstavi jednim koncertom, a izvedba je bila na stupnju solidnog muziciranja, intonativno čista i ritmički sigurna.

5. ožujka održana je u Rijeci IV. smotra pjevačkih zborova, instrumentalnih sastava i folklornih družina riječkih osnovnih škola, na kojoj je nastupio impozantan broj od oko 1200 izvođača.

12. ožujka održana je premijera baleta »Bahčisaraj-ska fontana« Borisa Asafjeva, koja je u Rijeci izvedena prije 23 godine, pa je ova obnova imala značenje premijere.

13. ožujka predstavio se u dvorani Muzeja Ukrajina Nikolaj Suk. U prvom dijelu koncerta izvedene su Beethovenove sonate: »Sonata u F-duru« op. 10. br. 2. i »Sonata u f-molu«, op. 57. (»Apassionata«) i suite »U prirodi« Bele Bartóka. »Tri sonate« Domenica Scarlattija u briljantnoj izvedbi bile kao poseban dar slušateljima koji su s osobitom pozornošću prihvaćali ovo izvanredno umjetničko veče.

24. ožujka na simfonijskom koncertu opernog orkestra Narodnog kazališta »Ivan Zajc« bila su samo dva djela: »VI. simfonija« Antona Brucknera i »Koncert za glasovir i orkestar« b-mol, P. I. Čajkovskog. Koncert je izveden pod ravnanjem Vladimira Beniča, uz sudjelovanje solista-gosta Vladimira Krpana iz Zagreba.

4. travnja nastupio je u dvorani Muzeja violinist Igor Bezrodni uz pratnju Vladimira Krpana, koji je preuzeo pratnju zbog bolesti Fride Bauer, inače stalne pratilice I. Bezrodnog. Bilo je to »Veće sonata«, po dvije u svakom dijelu koncerta u stilskom rasponu od baroka do modernog izraza, a savršena tehnika, svježina i iskrenost interpretacije i izvanredan, plemenit zvuk bile su glavne odlike ovog koncerta.

10. travnja predstavio se također u koncertnoj dvorani Pomorskog i povijesnog muzeja zagrebački gitarist Darko Petrinjak. U brižljivo sastavljenom rasporedu s djelima raznolikim po svojim stilskim osobinama, izvedba je odisala muzikalnošću i majstorstvom.

16. travnja u dvorani »Neboder« održali su Miroslav Čangalović, bas i Dušan Trbojević, glasovir, dva koncerta s različitim izborom djela.

17. travnja u dvorani Pomorskog i povijesnog muzeja norveški pijanist Hakon Austbø priredio je koncert s djelima Beethovena, Ravela, Liszta, Bacha i Schumannova, otvorivši nove vidike u stvaralaštvu ovih majstora.

20. travnja izveden je u Pionirskom kazalištu dječji musical »Jurić et comp.« za koji je tekst napisao Danijel Kokić, stihove Ante Majin, glazbu Veseljko Barešić, koreografiju je napravio Joža Komljenović, a inscenaciju Miomir Milošević.

26. travnja održana je u dvorani »Neboder« (još uvijek zamjena za kazalište) obnovljena opera kao premijera, Rossinijev »Seviljski brijač«, a nekoliko dana kasnije i prva repriza u drugoj postavi. Osobitost ove predstave je u činjenici što je pružena prilika da se isto djelo čuje u dvije skladateljeve verzije, kako se, stjecajem okolnosti, učinilo u Rijeci.

22. travnja počeo je u Muzeju prvi koncert iz ciklusa »Večeri Beethovenovih sonata« (za glasovir), a kao prvi nastupio je Vladimir Krpan; 24. travnja je svoj dio izveo Jurica Muraj, zatim 29. travnja Ranko Filjak, 6. svibnja Zvezdana Bašić, 8. svibnja Stjepan Radić, i

13. *svibnja* Pavica Gvozdić. Ovo je ciklus koncerata koji je prenio iz Zagreba i u cjelini je doživio pun uspjeh i u Rijeci, što također svjedoči i dobar posjet i izvrstan prijem.

Ove je godine Muzička škola »Ivan Matetić Ronjgov« počela nizom koncerata u okviru 30. obljetnice oslobođenja Rijeke i Istre i pripojenja matici zemlji.

18. *svibnja* Pionirsko kazalište se predstavilo još jednim domaćim musicalom za djecu pod naslovom »Brod nad kojim nisu letjeli galebovi« što je napisao Pero Čimbur, a uglazbio Ljubo Kuntarić. Izvedbu je pratila »Grupa 777«. Izvedba je prilično dobro uspjela, iako je bilo nekih tehničkih nedostataka s obzirom na dikciju i dramaturšku povezanost prizora.

20. *svibnja* stalna članica riječke Opere Blanka Zec i njezin sin San Mirković, glasovir, priredili su u dvorani Muzeja »Veće pjesama«, na kome su bili zastupani Händel, Schubert, Schumann, Brahms, Cornelius, Čajkovski, Pettan, Lang i Zajc.

21. *svibnja* pod naslovom »30 godina u slobodi — Pjesme revolucije« u organizaciji Koncertnog ureda Rijeka održan je besplatni koncert na kome je pod ravnanjem Dušana Prašelj nastupio Pjevački zbor »Jeka Primorja«.

29. *svibnja* mlada riječka umjetnica Nina Kovačić, glasovir, koja se već više puta predstavila riječkim slušateljima, priredila je u dvorani Muzeja solističko večer na kome je izvela djela Mozarta, Debussyja, Tajčevića, Chopina i Schumanna, te u dodatku Liszta. Koncert je bio dobro posjećen što mladog koncertantkinji može dati poticaja da se i dalje posveti koncertnom podiju.

6. *lipnja* održan je u Kapucinskoj crkvi u Rijeci oratorijski koncert, na kome je izveden veličanstveni »Requiem« Antonina Dvořaka.

Ako se za jedan koncert može dati epitet glazbeni doživljaj, onda je to svakako bio ovaj oratorijski koncert na kome je prvi puta u Rijeci predstavljen znameniti »Requiem« velikog češkog majstora, u kome je Antonin Dvořak dao svojevrsnu meditaciju o životu i smrti. Poput velikih skladara romantičara raskošnom zvukovnom paletom dočarao je raspoloženja i ugođaje koji se čovjeku nameću u vezi s pitanjem čovjekova bitka, kao vječnim ljudskim pitanjem na koje se traži odgovor. Uzimajući za osnovu liturgijski tekst, Dvořak ga je doživio u jakim kontrastima dramatične uzbuđenosti, čime je prekidao početni mir, nakon čega lirski toplina i produhovljenost svojom eterikom uznose duh da se posveti razmišljanju koje opet doživljava veličanstven uspon i konačno se smiruje. U izmjeni kontrapunktičkih i homofonih zbornih dijelova, gdje je čas istaknuto dostojanstvo riječi, a čas je ta riječ kao ritmički oslonac razigrane mašte, stvarajući zvukovno blještavilo, dirigent je uspio da u djelo unese dinamičnost i otkrije njegovu ljepotu koja sama po sebi ostavlja dojam nečeg duboko nadahnutog, što kod slušatelja, bez obzira na osobni stav i pristup, djeluje poput odgovarajućih likovnih ostvarenja.

8. *lipnja* održan je u crkvi Marijina Uznesenja duhovni koncert na kome su sudjelovali o. Josip Soldo, tenor, i Anđelko Klobučar, orgulje. Koncert je priređen u organizaciji salezijanaca, koji kao župnici upravljaju tom crkvom. Na rasporedu su bila djela naših skladatelja, poimence: B. Papandopulo: »Preludij« za orgulje, i »Pjesma Bratu Suncu« za glas i orgulje; K. Odak: »Passacaglia« i F. Dugan »Toccata« za orgulje; zatim M. Leščan »O Marija« za glas i orgulje; F. Lučić: »Elegija« i A. Vidaković: »Fantazija i fuga« za orgulje; A. Klobučar »Tri psalma za glas i orgulje« i »Fantazija i toccata« za orgulje. Ovaj zanimljiv izbor, koji je prikazao naše suvremeno duhovno stvaralaštvo, bio je na visokom izvodačkom stupnju i primjeran koncert duhovne glazbe, pa je zato bila šteta da je organizacija koncerta prilično zatajila. Sam koncert je tekao uz komentar prof. Vladimira Fajdetića, koji je pojedina djela nastojao približiti širokom krugu slušatelja s obzirom na različita stilska opredjeljenja pojedinih skladatelja. Teško je reći koje se djelo u izvedbi posebno izdiglo, ali uvodni Papandopulov »Preludij« i »Pjesma Bratu Suncu« ostala su u posebnom sjećanju s

obzirom na neoklasičnu strukturu prvog i osebujnu melodiku uzetu iz dalmatinskog narodnog korala u drugoj skladbi. Prof. o. Josip Soldo predstavio se svojom pjevačkom kulturom koja se mogla odmah uočiti u spomenutom djelu, da bi ljepota njegove glazbene fraze i produhovljenost interpretacije došla ponovno do izražaja u Leščanovoj skladbi, a sklonost za najnoviji glazbeni izraz u Klobučarova »Tri psalma«. Anđelko Klobučar je izvršno iskoristio orgulje Tamburini, koje inače imaju prilično velike mogućnosti i uspio prikladnom registracijom istaknuti osebujnosti pojedinih djela, raznolikih u izrazu ali duboko nadahnutih, po čemu je ovo bio izuzetno otkriće izvodilačkih mogućnosti.

12 — 28. *lipnja* održavao se putujući festival zabavnih melodija »Melodije Istre i Kvarnera 75« koji je, u organizaciji Koncertnog ureda Rijeka, Udruženja zabavne i narodne glazbe i RTV Zagreb, prošao Kastav, Labin, Mali Lošinj, Vodnjan, Rovinj, Kraljevicu, Rab, Senj, Buje, Novi Vinodolski, Poreč, Cavle, Pazin, Selce, Haludovo i Buzet.

24. *srpnja* u okviru Ljetnih priredaba koncertnog značenja održao je u zavjetnoj crkvi na Trsatu zagrebački orguljaš Zarko Dropulić »Veće Bachove glazbe«. Stjecajem okolnosti u isti dan priređena su dva vriedna koncerta: gitaristički (Julian Byzantine) i orguljaški (Zarko Dropulić), pa je glazbenim sladokuscima bilo teško da se odluče kojoj bi se glazbenoj večeri posvetili u traženju istinskog umjetničkog događaja. Orguljaški koncert privukao je veliku pozornost naših koncertnih slušatelja koji su u velikom broju ispunili prostor crkve, gdje su imali priliku slušati jedinstveno djelo Johanna Sebastiana Bacha pod naslovom »Klavierübung III« (»Treće glasovirske vježbe«). Potpuni naslov djela »Treći dio glasovirskih vježba sastavljen iz različitih preludija za orgulje na pjesme iz Katekizma i druge melodije. Namijenjeno duševnom uzdizanju ljubitelja, posebice poznavalaca ove umjetnosti.«

3. *kolovoza* nakon punih deset godina u Krku je ponovno organizirana smotra izvornog folkloru otoka Krka, koja se već oko 40 godina održavala pod nazivom »Krčki festival«. Nastupile su folklorne družine iz Bašćanske Drage, Dobrinja, Dubašnice, Gabonjina, Krasa, Milohnića, Omišlja, Punta, Vrbnika i Vrha. Priredba je dobro uspjela, te je dokazala nazočnost kulturnih vrednota na otoku Krku, koji je već dulje vrijeme izložen napadima tzv. suvremene civilizacije.

9. *kolovoza* održana je u Senju III. smotra klapa primorsko-istarsko-goranskog područja koja je u dupkom posjećenju ljetnoj pozornici bila uspio pregled glazbene baštine određenog tipa zborne popijevke i stvaralaštva u tom smislu, a okupila je niz amatera-pjevača iz Bribira, Buzeta, Crikvenice, Hreljina, Kastva, Malog Lošinja, Medulina, Senja, Lovrana, Novalje, Paga i Umaga.

14 — 17. *kolovoza* u organizaciji Narodnog sveučilišta Krk i turističkog saveza općine Krk, održana su četiri duhovna koncerta na otočiću Košljunu u samostanskoj crkvi, u crkvi u Omišlju, u crkvi u Baški i u katedrali u Krku. Na rasporedu je bila glazba »Od gregorijanskog korala do suvremene duhovne popijevke«. U izvedbi su sudjelovali: Zorka Wolf, sopran, Blanka Zec, alt, Anton Možina, tenor, Ivan Stefanov, bas, zatim Vladimir Fajdetić i Ivo Rušin, violine, Nikola Jedrlinić, gitara i Draško Baumgarten, orgulje. U okviru koncerta sudjelovao je također i komorni zbor Kulturno-umjetničkog društva Krk, kojim je ravnao Ivo Frleta. Uvodnu riječ je držao Vladimir Fajdetić.

OPATIJSKO LJETO 75 otvoreno je svečanom predstvom Gotovčeve opere »Ero s onoga svijeta« (7. *srpnja*). Zatim je 14. *srpnja* nastupila Slovačka filharmonija. 21. *srpnja* izvedene su dvije opere: Mascagnijeva »Cavalléria rusticana« i Leoncavallova »I Pagliacci«, a 28. *srpnja* Verdijev »Kraluljni ples«. U kolovoza su bile predviđene još dvije opere, ali je 4. *kolovoza* zbog nevremena otpala Puccinijeva »La Bohème«, pa je operno ljeto u Opatiji završeno 11. *kolovoza* Verdijevom »Aidom«.

V. F.